

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการดำเนินการเพื่อพัฒนาครูและโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช ผู้เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ใช้แนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยประสมประสานการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory action Research) ดำเนินงานในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจบริบทของโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช ตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู
2. เพื่อศึกษาแนวทางและกระบวนการพัฒนาโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช เพื่อเข้าสู่มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู
3. เพื่อศึกษาความก้าวหน้าและผลที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช เข้าสู่มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู
4. เพื่อศึกษาผลการจัดการความรู้ที่ได้เรียนรู้จากการพัฒนาครูและโรงเรียนตามโครงการ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยและพัฒนาเพื่อพัฒนาครูและโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นโรงเรียนเครือข่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้เป็นโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู ครั้งนี้เป็นการดำเนินการในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา โดยนำกระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมตามหลักการและขั้นตอนของเคมมิส และแมคแทกการ์ท (Kemmis McTaggart, 1990) ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการวางแผน การปฏิบัติและติดตามผล และการสะท้อนผลมาประยุกต์ใช้เป็นวิธีการดำเนินการ โดยการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องนั้น หมายถึง การประชุมร่วมทุกขั้นตอนของการวิจัย วิธีการดำเนินงานวิจัย มี ดังนี้

ระยะที่ 1 สร้างความตระหนักและทำความเข้าใจเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนา

วิชาชีพครู

การสร้างความตระหนักและทำความเข้าใจเกณฑ์มาตรฐานมีขั้นตอน ดังนี้

1. **ขั้นวางแผน** โดยวิธีการการสร้างใจ เนื่องจากการทำงานวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยที่เป็นความร่วมมือของหน่วยงานผลิตครูและผู้ใช้ครู คณะนักวิจัยจากมหาวิทยาลัยที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอน การนิเทศ และการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3 คน และนักวิจัยของโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราชทุกคน ต้องมีความเข้าใจครอบคลุมงานวิจัยอย่างสอดคล้องต่อกัน ทั้งในด้านแนวคิดที่สำคัญและกระบวนการวิจัยที่ใช้ มีการประชุมร่วมกำหนด ประเด็นที่ต้องทำความเข้าใจร่วมกัน ได้แก่

1.1 บทบาทการมีส่วนร่วมในการผลิตครู และพัฒนาครูของหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

1.2 แนวคิดในการปฏิรูปการศึกษา โดยเฉพาะการปฏิรูปที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การวัดและประเมินจากสภาพจริงและการวิจัยชั้นเรียน

1.3 หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ พุทธศักราช 2546 ทั้งในด้านการจัดการเรียนการสอนและการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

1.4 แนวคิดและกระบวนการวิจัยปฏิบัติแบบมีส่วนร่วม การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

1.5 แนวคิดและกระบวนการวิจัยและพัฒนา

1.6 กรอบและกระบวนการวิจัยตามโครงการ

การสร้างใจนี้เป็นการพัฒนาคณะวิจัยให้มีความพร้อมในการทำวิจัยและรองรับการจัดการเรียนการสอน และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตพุทธศักราช 2546

2. **ขั้นปฏิบัติและติดตามผล** คณะนักวิจัยจัดประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจและร่วมพิจารณาเกณฑ์มาตรฐาน อภิปรายและวิเคราะห์เกณฑ์มาตรฐานร่วมกัน

3. **ขั้นสะท้อนผล/ปรับปรุง** คณะนักวิจัยพิจารณาตรวจสอบคุณภาพของเกณฑ์มาตรฐานในด้านความสมเหตุสมผล ความครอบคลุม ความเป็นไปได้ในเชิงปฏิบัติ และการเป็นที่ยอมรับในแวดวงวิชาชีพและผู้เกี่ยวข้อง และพร้อมใช้เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครูฉบับสมบูรณ์

ระยะที่ 2 ระยะสำรวจบริบทโรงเรียนดำเนินการดังต่อไปนี้

1. **ขั้นวางแผน** โดยวิธีการจัดประชุมคณะครูทั้งโรงเรียน แบ่งครูเข้ากลุ่มตามกลุ่มสาระ 8 สาระ ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกลุ่มพัฒนาผู้เรียน 1 กลุ่ม ชี้แจงทำความเข้าใจ เครื่องมือสำรวจสำรวจบริบทของโรงเรียน

2. **ปฏิบัติและติดตามผล** คณะครูร่วมสำรวจบริบทของโรงเรียนโดยการเข้ากลุ่มตามที่กำหนดไว้และร่วมคิด/สำรวจบริบท

3. **ขั้นสะท้อนผล/ปรับปรุง** คณะครูร่วมกันพิจารณาผลการสำรวจบริบท

ระยะที่ 3 การพัฒนาโรงเรียนและครูไปสู่เกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู แบ่งเป็น 2 ขั้นตอนคือ

ขั้นตอนที่ 1 การจัดทำแผนกลยุทธ์และแผนพัฒนาของโรงเรียน

1.1) ขั้นวางแผน ร่วมกันสรุปผลของการสำรวจบริบทและจัดลำดับความสำคัญของบริบท ประชุมคณะครูเพื่อร่วมกันศึกษาเปรียบเทียบบริบทกับเกณฑ์มาตรฐาน และรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง คือ ข้อมูลพื้นฐาน จุดอ่อน จุดแข็งแต่ละด้านของโรงเรียน เพื่อเป็นข้อมูลการจัดทำแผนพัฒนา

1.2) ขั้นปฏิบัติและติดตามผล โดยการนำผลการประเมินสภาพปัจจุบันของโรงเรียนจากการวิเคราะห์ข้อมูลมาร่วมกันพิจารณา จัดลำดับความสำคัญของมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ คัดเลือกความเหมาะสมของทรัพยากรทั้งบุคคล ทรัพย์สิน งบประมาณ เวลา นำมาสังเคราะห์เพื่อนำจัดทำแผนกลยุทธ์ แผนพัฒนาและกำหนดแนวทางปฏิบัติ

1.3) ขั้นสะท้อนผล โดยการประชุมร่วมกันระหว่างนักวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชกับคณะนักวิจัยโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช เพื่อทบทวนการวางแผน และขั้นตอนการปฏิบัติเพื่อสรุปผลว่ามีปัญหาการทำงานหรือไม่ ต้องปรับวิธีการปฏิบัติงานอย่างไร ต่อไป หรือไม่

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นพัฒนาตามแผนกลยุทธ์

หลังจากมีการสำรวจบริบทของโรงเรียนเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมวิชาชีพ และได้จัดทำแผนกลยุทธ์และแผนพัฒนาโรงเรียน ได้มีการพัฒนาตามแผนที่กำหนดไว้ดังนี้

2.1 ขั้นวางแผน จัดกิจกรรมดังนี้ 1) จัดทำโครงการตามแผนกลยุทธ์ คือ การอบรมครู 2) ประสานไปยังมหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อขอทุนสนับสนุนการดำเนินโครงการ 3) ติดต่อประสานกับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง คือ คณะครู และวิทยากร 4) โรงเรียน

แต่งตั้งกรรมการเจ้าหน้าที่รับผิดชอบโครงการ/กิจกรรม 5) กำหนดแผนการดำเนินงานตามโครงการ และ 6) กำหนดแนวทางสรุปและรายงานตามโครงการ

2.2 ขั้นปฏิบัติและติดตามผล จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาครู

3 โครงการ 4 กิจกรรมดังนี้ 1) การพัฒนาครู ICT มี 2 กิจกรรมคือ (1)การอบรมเชิงปฏิบัติการการใช้เครือข่าย Internet และ (2) การอบรมเชิงปฏิบัติการการใช้โปรแกรม PowerPoint 2) การอบรมเชิงปฏิบัติการการสอนแบบโครงงาน และ 3) การอบรมเชิงปฏิบัติการเทคนิคการสอนภาษาอังกฤษ และการวิจัยในชั้นเรียนแล้วติดตามผลการอบรม

2.3 ขั้นสะท้อนผล คณะนักวิจัยร่วมกันพิจารณาดำเนินงาน

กิจกรรมการอบรมพัฒนาครู ผลการประเมินโครงการ ปัญหาอุปสรรคและความสำเร็จโครงการร่วมกันสรุปผลและเสนอแนะข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ สะท้อนผลบทเรียนที่ได้จากการพัฒนาตามแผนกลยุทธ์

ระยะที่ 4 สํารวจบริบทโรงเรียนหลังพัฒนาตามแผนกลยุทธ์เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพมาตรฐานของโรงเรียนก่อนและหลังการพัฒนาตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมวิชาชีพครู

หลังจากการพัฒนาโรงเรียนและครูเพื่อนำไปสู่เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู ได้มีสำรวจบริบทโรงเรียนหลังพัฒนาตามแผนกลยุทธ์เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพมาตรฐานของโรงเรียนก่อนและหลังการพัฒนาตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมวิชาชีพครู ซึ่งมีการผลการดำเนินงานดังนี้

1. **ขั้นวางแผน** ได้ร่วมประชุมผู้บริหาร คณะนักวิจัยของโรงเรียน เพื่อร่วมกันวางแผน การสำรวจบริบทโรงเรียนหลังพัฒนาตามแผนกลยุทธ์ จะได้นำมาเปรียบเทียบคุณภาพมาตรฐานของโรงเรียนก่อนและหลังการพัฒนาตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมวิชาชีพครู
2. **ขั้นปฏิบัติและติดตามผล** ปฏิบัติการตามแผน โดยการสำรวจจากกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม และกลุ่มพัฒนาผู้เรียน 1 กลุ่ม รวม 9 กลุ่ม ได้ผลการสำรวจบริบทโรงเรียน และทำการวิเคราะห์และเปรียบเทียบกับข้อมูลก่อนการพัฒนา
3. **ขั้นสะท้อนผล** คณะนักวิจัยประชุม เพื่อทำการสะท้อนผลการเปรียบเทียบข้อมูลก่อนและหลังการพัฒนาครูและโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู เป็นการสรุปผลความคิดเห็นเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้จึงมีแบบสำรวจกลับมา 9 ชุด และจากการสังเกตและรับฟังข้อสังเกตของผู้ตอบแบบสำรวจ

สรุปผลการวิจัย

ผลการพัฒนาครูและโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราชเข้าสู่มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู มีดังนี้

ตอนที่ 1 การสำรวจบริบทของโรงเรียนเครือข่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู

สรุปผลการดำเนินการได้ดังนี้

ระยะที่ 1 สร้างความตระหนัก และทำความเข้าใจเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู ผลการสร้าง ความตระหนัก และสร้างความเข้าใจเรื่องเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู ทีมผู้บริหารมีความเห็นชอบที่จะร่วมโครงการวิจัยนี้ และได้ร่วมวางแผนการสร้าง ความตระหนักและความเข้าใจแก่คณะครูทั้งโรงเรียน ในเรื่อง เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู และวิถีศึกษาบริบทโรงเรียน สรุปได้ว่าเป็นไปตามแผนที่กำหนด ผลที่ได้รับคือ คณะครูได้ซักถามประเด็นที่สงสัย ข้อสังเกตที่พบ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคณะครูเกิดความตระหนัก และร่วมกันสะท้อนผลให้เห็นว่า งานวิจัยโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู มีความสำคัญต่อการพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพได้ตาม มาตรฐาน เป็นแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูต่อไป

ระยะที่ 2 ผลจากการสำรวจบริบทของโรงเรียนก่อนการวางแผนและพัฒนาพบว่า ประเด็นที่โรงเรียนมีและปฏิบัติได้ตามเกณฑ์อยู่ในระดับดี มีจำนวน 17 ข้อ เป็นประเด็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ 2 ข้อ การมีส่วนร่วมในกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของผู้บริหาร โรงเรียนสามารถพัฒนาระบบบริหารไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ได้เพิ่มขึ้น ประเด็นเกี่ยวกับวิชาการ 5 ข้อ โรงเรียนมีการประเมินผลการใช้หลักสูตร สามารถดำเนินการใช้หลักสูตรได้ตามข้อกำหนดของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนร่วมกับชุมชน และครูร้อยละ 90 ใช้การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง และทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนคุณภาพอยู่ในระดับพอใช้ จำนวน 4 ข้อ และอยู่ในระดับปรับปรุงอีก จำนวน 39 ข้อ เป็นประเด็นเกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากรสนับสนุน ระบบ ICT. ของโรงเรียน ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน การพัฒนานวัตกรรมของครู การเป็นแบบอย่างชุมชนวิชาชีพ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับมหาวิทยาลัย การเผยแพร่ผลงานของครู และเมื่อสรุปเป็นมาตรฐานในด้านต่าง ๆ ดังตารางที่ 22

ตารางที่ 22 สรุปผลการสำรวจบริบทโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู

ด้าน	มาตรฐานที่	ผลการสำรวจ(จำนวนตัวบ่งชี้)		
		มี/ได้ตามเกณฑ์	มี/ได้ไม่ถึงเกณฑ์	ไม่มี/ไม่ได้ปฏิบัติ
1. การบริหารจัดการ	1	2	4	
2. วิชาการ	2	1	3	
	3	3	5	
	4	0	3	
	5	0	0	3
3. บุคคลากร	6	5	0	
4. ผลการร่วมพัฒนาวิชาชีพครูของโรงเรียน	7	1	4	
รวม	7	12	19	3

จากตาราง สรุปผลการสำรวจบริบทโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู พบว่า ด้านบริหารจัดการ 1 มาตรฐาน มี/ได้ตามเกณฑ์ 2 ตัวบ่งชี้ และมีได้ไม่ถึงเกณฑ์ 4 ตัวบ่งชี้ เพราะบางตัวบ่งชี้ครูบางกลุ่มสาระการเรียนรู้ไม่มีนักศึกษาเข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และพบว่า ด้านวิชาการ มี/ได้ตามเกณฑ์ 4 ตัวบ่งชี้ เป็นตัวบ่งชี้ที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู และมีได้ไม่ถึงเกณฑ์ 15 ตัวบ่งชี้ เกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรในรูปของการวิจัย และ ไม่มี/ไม่ได้ปฏิบัติ 3 ตัวบ่งชี้ เป็นความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยกับโรงเรียนในการนำผลการวิจัยร่วมมาใช้งานซึ่งยังไม่ได้วิจัย

2. การจัดทำแผนกลยุทธ์โรงเรียนพัฒนาโรงเรียน

2.1 ขึ้นวางแผน สร้างความตระหนักและความเข้าใจแก่บุคลากรของโรงเรียน โดยดำเนินการสำรวจบริบทของโรงเรียนโดยใช้เครื่องมือสำรวจข้อมูลบริบทโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู ของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ศึกษาข้อมูลตามเกณฑ์มาตรฐาน จำนวน 7 มาตรฐาน 34 ตัวบ่งชี้ รวบรวมข้อมูลพื้นฐาน วิเคราะห์ข้อมูล ศึกษาจุดอ่อน จุดแข็งด้านต่างๆ ของโรงเรียน ร่วมกันกำหนดเกณฑ์ระดับคุณภาพโรงเรียน ตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู ทำการสำรวจข้อมูลบริบทโรงเรียน วิเคราะห์ข้อมูล และนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาเทียบเคียง สรุปประเด็นที่โรงเรียนได้ทำ/ทำได้/ทำไม่ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน

2.2 ขั้นปฏิบัติ สังเกตและติดตามผล นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลรายข้อมาร่วมกันพิจารณา หากพบว่าข้อใดระดับคุณภาพต่ำกว่าร้อยละ 75ให้นำมากำหนดแนวทางพัฒนาครูและโรงเรียน และประชุมคณะนักวิจัยจัดทำแผนกลยุทธ์โรงเรียน โดยพิจารณาจากแนวทางการพัฒนาครูและโรงเรียน พร้อมทั้งศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านงบประมาณ เวลา และรวบรวมข้อคิดเห็นจากบุคลากรทุกฝ่าย จัดทำแผนกลยุทธ์โรงเรียนได้จำนวน 3 โครงการ 4 กิจกรรม เสนอผู้บริหารโรงเรียนเพื่อขอความเห็นชอบและสนับสนุนงบประมาณและนำเสนอแผนกลยุทธ์ต่อที่ประชุมครูประจำเดือนเพื่อได้รับทราบรายละเอียดการดำเนินงาน โครงการและกิจกรรมต่างๆ

2.3 ขั้นสะท้อนผล คณะนักวิจัยร่วมกันพิจารณาแผนกลยุทธ์ตามเกณฑ์โรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู นำเสนอผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย รับฟังข้อสังเกตของนักวิจัยและผู้เกี่ยวข้องแต่ละคนในแต่ละด้าน ทบทวนการดำเนินงานขั้นวางแผนและขั้นการปฏิบัติ และการสังเกตติดตามผล ว่ามีปัญหาหรือไม่ประการใด ควรปรับปรุงแก้ไขในส่วนใด โดยได้นำเสนอแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาโรงเรียนสู่เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครูต่อคณะกรรมการบริหารโรงเรียนและคณะกรรมการที่ปรึกษาฝ่ายวิชาการ ได้รับความร่วมมืออย่างดีจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยให้ความเห็นชอบและได้มอบหมายให้ฝ่ายวิชาการดำเนินการตามแผน

3. กระบวนการพัฒนาครูและโรงเรียน

โรงเรียนได้ดำเนินงานกิจกรรมและโครงการพัฒนาครูและโรงเรียนเมื่อนครศรีธรรมราช โดยจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย ดังนี้ โรงเรียนได้ดำเนินการสร้างความตระหนักแก่ครูต่อการพัฒนาวิชาชีพครู การให้ความร่วมมือกับสถาบันผลิตครู ทำการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา การสร้างชุมชนวิชาชีพสู่การ เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ L.O. จัดหาสื่อและอุปกรณ์ ICT ไว้ประจำห้องเรียน ห้องปฏิบัติการต่างๆ และห้องสมุดให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าอย่างเพียงพอ และจัดอบรมครูให้เป็นครูมืออาชีพโดยมีรายละเอียดในการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

3.1 ขั้นวางแผน คณะนักวิจัยได้ร่วมกันพิจารณาจัดทำโครงการ จำนวน 4 โครงการ และจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนาครูและโรงเรียนตามแผนกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ ไปสู่คุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู ประสานงานของงบประมาณจากโรงเรียนและมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ได้รับงบประมาณสนับสนุนโครงการ เป็นเงิน 20,000.00 บาท ติดต่อกับวิทยากร กำหนดวันเวลาทำกิจกรรมและแต่งตั้งกรรมการเจ้าหน้าที่รับผิดชอบโครงการหรือกิจกรรมนั้นๆ

3.2 ขั้นปฏิบัติและติดตามผล ได้ดำเนินโครงการและกิจกรรมพัฒนาครูและโรงเรียนตามกำหนดเวลา สังเกต ติดตาม และประเมินโครงการ โดยได้ดำเนินโครงการตามลำดับ ดังนี้

3.2.1 การพัฒนาครู ICT มี 2 กิจกรรมคือ

1) จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการการใช้โปรแกรม Microsoft PowerPoint ในวันที่ 10 มิถุนายน 2550 ณ ห้องศูนย์คอมพิวเตอร์โรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช โดยเชิญวิทยากรจากภายนอก และครูเข้ารับการอบรม 53 คน

2) จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการการสืบค้นข้อมูลด้วยเครือข่าย Internet ในวันที่ 11 มิถุนายน 2550 ณ ห้องศูนย์คอมพิวเตอร์โรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช โดยเชิญวิทยากรจากภายนอก และครูอาจารย์เข้ารับการอบรม 56 คน

3.2.2 การอบรมเชิงปฏิบัติการการสอนแบบโครงงาน ได้จัดอบรมในวันที่ 17 กันยายน 2550 ณ ห้องโสตทัศนูปกรณ์ โรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช มีครูเข้าร่วม 23 คน คือ 1) ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 11 คน 2) ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ 2 คน 3) ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ 2 คน 4) ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี 6 คน และ 5) ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปศึกษา 2 คน

3.2.3 การอบรมเชิงปฏิบัติการเทคนิคการสอนภาษาอังกฤษ ได้จัดอบรมครูภาษาอังกฤษ ช่วงชั้นที่ 3 โดยปฏิบัติร่วมกับเขตพื้นที่นครศรีธรรมราช เขต 1 เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และวิจัยในชั้นเรียน ระหว่างวันที่ 6 - 7 สิงหาคม 2550 ณ ห้องโสตทัศนูปกรณ์ โรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช ในการอบรมครั้งนี้ มีคณะครูจากกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช ทั้งหมด จำนวน 14 คน และครูโรงเรียนอื่น ๆ อีก 13 คน

3.3 ขึ้นสะท้อนผล คณะนักวิจัยร่วมกันพิจารณาผลการดำเนินงานตามโครงการ และกิจกรรมพัฒนาครูและโรงเรียนจากรายงานผลการประเมินความสำเร็จของโครงการ ศึกษาข้อมูลความคิดเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียน จากรายงานโครงการ พบว่าครูที่เข้าร่วมโครงการ มีความพึงพอใจในการดำเนินโครงการต่างๆ ของโรงเรียนอยู่ในระดับมากทุกโครงการ และได้รับการเสนอแนะให้โรงเรียนจัดกิจกรรมพัฒนาครูและโรงเรียนให้หลากหลายมากขึ้น

4. ความก้าวหน้าและผลการพัฒนาครูและโรงเรียน

4.1 ความก้าวหน้าในการพัฒนาครูและโรงเรียน โดยการเปรียบเทียบข้อมูลบริบทโรงเรียนก่อนและหลังการพัฒนา พบว่าผู้บริหารและครูเห็นว่าหลังจากดำเนินการตามแผนกลยุทธ์ โรงเรียนมีระดับคุณภาพสูงขึ้นกว่าเดิม 19 ตัวบ่งชี้ นอกนั้นอยู่ในระดับเท่าเดิม แต่มีการพัฒนาสูงขึ้นเล็กน้อยทุกมาตรฐาน แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า มีตัวบ่งชี้ที่อยู่ในระดับปรับปรุง จำนวน 9 ตัวบ่งชี้ ซึ่งโรงเรียนต้องนำไปเป็นข้อมูลเพื่อการวางแผนพัฒนาโรงเรียนในปีต่อไป

4.1.1 ด้านการบริหารจัดการ มาตรฐานที่ 1 ระบบการบริหารจัดการที่สนับสนุน การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู พบว่าโรงเรียนมีการพัฒนาสูงขึ้น 4 ตัวบ่งชี้ คือ ตัวบ่งชี้ที่ 1 จากระดับ ปรับปรุงพัฒนาสูงขึ้นเป็นระดับดี ตัวบ่งชี้ที่ 3 จากระดับปรับปรุงพัฒนาสูงขึ้นเป็นระดับพอใช้ และตัวบ่งชี้ที่ 4 จากระดับปรับปรุงพัฒนาสูงขึ้นเป็นระดับดี นอกนั้นผู้บริหารและครูมีความเห็นว่า ผู้บริหารของโรงเรียนมีการนิเทศ ติดตามและประเมินผู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครู และนำผลการประเมินมาปรับปรุงกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู อยู่ในระดับเดิม คือระดับปรับปรุง แสดงให้เห็นว่าหลังจากการพัฒนาตามแผนกลยุทธ์แล้ว โรงเรียนได้พัฒนาระบบบริหารจัดการที่สนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ได้สูงขึ้น แต่บาง ตัวบ่งชี้ต้องได้รับการพัฒนาให้สูงขึ้นอีกในโอกาสต่อไป

4.1.2 ด้านวิชาการ มาตรฐานที่ 2 โรงเรียนเป็นผู้นำในการพัฒนาและการใช้หลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่ามีการพัฒนาสูงขึ้น 1 ตัวบ่งชี้ คือ ตัวบ่งชี้ที่ 2 จากระดับปรับปรุงพัฒนา สูงขึ้นเป็นระดับพอใช้ นอกนั้นผู้บริหารและครูมีความเห็นว่าอยู่ในระดับเท่าเดิม คือ ระดับดี 2 ตัวบ่งชี้ และอยู่ในระดับปรับปรุง 2 ตัวบ่งชี้ แสดงให้เห็นว่ามาตรฐานที่ 2 มีการพัฒนาสูงขึ้นเพียงเล็กน้อย เท่านั้น โรงเรียนต้องปรับปรุงคุณภาพด้านมาตรฐานผู้เรียน ด้านการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาและการ ใช้หลักสูตร และด้านการเป็นแหล่งเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการพัฒนาและการใช้หลักสูตรให้ มากยิ่งขึ้น

มาตรฐานที่ 3 โรงเรียนเป็นผู้นำในการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พบว่ามีการพัฒนาสูงขึ้น 4 ตัวบ่งชี้ คือ ตัวบ่งชี้ที่ 1 จากระดับ ปรับปรุง พัฒนาสูงขึ้นเป็น ระดับดี ตัวบ่งชี้ที่ 2 จากระดับปรับปรุงพัฒนาสูงขึ้นเป็นระดับพอใช้ ตัวบ่งชี้ที่ 4 จากระดับ ปรับปรุง พัฒนาสูงขึ้นเป็นระดับพอใช้ และตัวบ่งชี้ที่ 5 จากระดับปรับปรุงพัฒนาสูงขึ้นเป็นระดับดี นอกนั้นผู้บริหาร และครูเห็นว่าอยู่ในระดับเท่าเดิม คือ อยู่ในระดับดี 3 ตัวบ่งชี้ และอยู่ในระดับปรับปรุง 1 ตัวบ่งชี้ แสดง ว่าการเป็นผู้นำในการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นั้น โรงเรียนมี การพัฒนาสูงขึ้นมาก แต่ต้องพัฒนาปรับปรุงในด้านต่อไปนี้ คือ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

มาตรฐานที่ 4 โรงเรียนเป็นแบบอย่างของชุมชนวิชาชีพ พบว่าพัฒนาสูงขึ้น 2 ตัวบ่งชี้ คือ ตัวบ่งชี้ที่ 1 จากระดับ ปรับปรุงพัฒนาสูงขึ้นเป็นระดับพอใช้ และตัวบ่งชี้ที่ 2 จากระดับ ปรับปรุง พัฒนาสูงขึ้นเป็นระดับพอใช้ ซึ่งเป็นการพัฒนาสูงขึ้นเพียงเล็กน้อย และอยู่ในระดับเท่าเดิมถึง 3 ตัว บ่งชี้ คือ อยู่ในระดับปรับปรุงทั้ง 3 ตัวบ่งชี้ คือตัวบ่งชี้ที่ 3 ตัวบ่งชี้ที่ 4 และตัวบ่งชี้ที่ 5 แสดงว่า โรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในระดับต่ำ มีความจำเป็นต้องพัฒนาและกระตุ้นให้เกิดชุมชน วิชาชีพขึ้นในโรงเรียน เพื่อพัฒนาสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อให้สามารถจัดการความรู้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

มาตรฐานที่ 5 โรงเรียนและมหาวิทยาลัยมีการสร้างและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาชีพครูร่วมกัน พบว่ามีการพัฒนาสูงขึ้นทั้ง 3 ตัวบ่งชี้ คือ ตัวบ่งชี้ที่ 1 จากระดับปรับปรุงพัฒนาสูงขึ้นเป็นระดับพอใช้ ตัวบ่งชี้ที่ 2 จากระดับปรับปรุงพัฒนาสูงขึ้นเป็นระดับดี และตัวบ่งชี้ที่ 3 จากระดับปรับปรุงพัฒนาสูงขึ้นเป็นระดับดี แสดงว่าความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ของทั้งสององค์กรเกิดขึ้นในภาพกว้าง ครูส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในระดับดีมาก

4.1.3 ด้านบุคลากร มาตรฐานที่ 6 โรงเรียนมีครูชั้นวิชาชีพเป็นแบบอย่างที่ดีให้นักศึกษา พบว่ามีการพัฒนาสูงขึ้น 2 ตัวบ่งชี้ คือ ตัวบ่งชี้ที่ 2 จากระดับปรับปรุงพัฒนาสูงขึ้นเป็นระดับดี และตัวบ่งชี้ที่ 4 จากระดับพอใช้พัฒนาสูงขึ้นเป็นระดับดี นอกนั้นผู้บริหารและครูเห็นว่ายู่ในระดับเท่าเดิม คือ อยู่ในระดับดีทั้ง 3 ตัวบ่งชี้ แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนมีครูชั้นวิชาชีพอยู่ในระดับพอดี แต่ต้องทำการปรับปรุงด้านครูร้อยละ 80 มีการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งยังอยู่ในระดับปรับปรุง

4.1.4 ด้านผลการร่วมพัฒนาวิชาชีพครูของโรงเรียน มาตรฐานที่ 7 โรงเรียนพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาให้เป็นครูที่มีวิชาสามารถตามเป้าหมายของหลักสูตร พบว่ามีการพัฒนาสูงขึ้น 2 ตัวบ่งชี้ คือ ตัวบ่งชี้ที่ 1 และตัวบ่งชี้ที่ 2 จากระดับปรับปรุงพัฒนาสูงขึ้นเป็นระดับพอใช้ นอกนั้นผู้บริหารและครูเห็นว่ายู่ในระดับเท่าเดิม คือ อยู่ในระดับปรับปรุง 2 ตัวบ่งชี้ และอยู่ในระดับดี 1 ตัวบ่งชี้ เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่าทุกตัวบ่งชี้มีการพัฒนาสูงขึ้นเล็กน้อย แสดงให้เห็นว่าการที่โรงเรียนได้ดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านต่างๆ ผู้บริหารและครูเห็นว่านักศึกษามีการพัฒนาได้รับการดูแลเอาใจใส่สูงขึ้นในระดับหนึ่งแต่ยังต้องปรับปรุงพัฒนาอีกต่อไป เพื่อให้ นักศึกษามีคุณลักษณะวิชาสามารถต่อไป

4.2 ผลที่เกิดกับบุคลากรในโรงเรียน พบว่าทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการเป็นพลังขับเคลื่อนอยู่ในระดับดี โดยต่างมีความเข้าใจและตระหนักในการเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยพร้อมให้ความร่วมมือและเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ที่ควรเป็นในขั้นตอนต่างๆ ของการดำเนินการ

4.3 ขึ้นสะท้อนผล ได้นำเสนอรายงานการวิจัยตั้งแต่เริ่มต้นทุกขั้นตอนที่ประชุมร่วมผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน นักวิจัย คณะกรรมการที่ปรึกษาฝ่ายวิชาการ และตัวแทนนักวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2551 มีผู้เข้าประชุมจำนวน 23 คน คือ ผู้บริหาร และคณะนักวิจัย 18 คน กรรมการประกันคุณภาพ 5 คน เสนอผลการการเปรียบเทียบข้อมูลก่อนและหลังการพัฒนาโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู แสดงให้เห็นที่ประชุมได้เห็นทั้งด้านที่สามารถพัฒนาได้ตามเกณฑ์และด้านที่ต้องปรับปรุงพัฒนาต่อไป รับฟังความคิดเห็นข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนกลยุทธ์พัฒนา

ครูและโรงเรียนให้ได้คุณภาพครบทุกมาตรฐานต่อไป และเพื่อนำข้อเสนอแนะเข้าบรรจุในแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน

จากการประชุมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ คณะนักวิจัยได้รับข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นอย่างหลากหลาย พอสรุปเป็นประเด็นได้ ดังต่อไปนี้

1. ควรรอบรมคณะนักวิจัยของโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครูให้เข้าใจวิถีวิจัยแบบ PAOR อย่างชัดเจน เพื่อจะได้มองเห็นแนวทางปฏิบัติที่ครบวงจร โดยเฉพาะผู้บริหารที่รับผิดชอบในด้านนี้
 2. การกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย ควรกำหนดให้การพัฒนาโรงเรียนตามเกณฑ์พัฒนาโรงเรียนให้มีมาตรฐานคุณภาพเป็นที่ยอมรับ
 3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ควรเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง เช่น ครูเป็นครูที่อยู่ในกลุ่มสาระที่มีการส่งนักศึกษาเข้ามาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูอยู่ในขณะที่ทำการวิจัย กลุ่มตัวอย่างบางรายไม่มีความรู้และไม่เกี่ยวข้องกับกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
 4. เครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจบริบทควรลงในรายละเอียดให้มาก
 5. มหาวิทยาลัยควรจัดประชุมพัฒนาอบรมครูพี่เลี้ยงและผู้บริหารโรงเรียน เพื่อให้เข้าใจเป้าหมาย ความต้องการ และวัตถุประสงค์ของการส่งนักศึกษาเข้ามาฝึกประสบการณ์
 6. ขาดการสื่อสารที่ดี ครูบางส่วนมีส่วนร่วมน้อยขาดความชัดเจนในกระบวนการวิจัย คิดว่าตนเองไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง มองว่าเป็นงานของคณะนักวิจัยเท่านั้น
 7. เป็นงานวิจัยที่ดี เป็นการเริ่มต้นที่ดี เป็นยุทธศาสตร์ที่สามารถพัฒนาโรงเรียนสู่คุณภาพมาตรฐานได้
 8. ครูสามารถนำความรู้ประสบการณ์ที่ได้รับจากการทำวิจัยครั้งนี้ สามารถใช้เป็นแนวทางในการวิจัยพัฒนาการเรียนรู้อีก
 9. ครูและผู้บริหารได้รับความรู้ปัญหาบริบทโรงเรียน สามารถนำไปเป็นข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียนในปีต่อไปได้
 10. ควรดำเนินการวิจัยในลักษณะนี้อย่างต่อเนื่อง ควรสร้างความเข้าใจและความตระหนักแก่ครูทุกคน
 11. ได้รับความรู้ประสบการณ์ในกระบวนการวิจัย เห็นปัญหา อุปสรรค และวิธีการแก้ปัญหา เป็นแนวทางในการทำงานวิจัยในอนาคตต่อไป
5. ผลการจัดการความรู้ที่ได้เรียนรู้จากการพัฒนาครูและโรงเรียนตามโครงการ
- 5.1 การพัฒนาครูด้วยการทำวิจัยร่วมกัน สามารถช่วยให้ครูเกิดการเรียนรู้ได้ดี เนื่องจาก คณะนักวิจัยและผู้เกี่ยวข้องได้รับการเรียนรู้ในด้านต่างๆ ดังนี้ ความรู้จากวิทยากรนักวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช กระบวนการ วิจัยแบบมีส่วนร่วมเป็นนวัตกรรมที่คณะนักวิจัย จากโรงเรียนให้ความสนใจ ได้รับคำแนะนำและเป็นที่ยอมรับอย่างใกล้ชิดจากจากนักวิจัยมหาวิทยาลัย ราชภัฏนครศรีธรรมราช ทำให้คณะนักวิจัยได้เรียนรู้พร้อมการปฏิบัติการวิจัย

5.2 ในการทำวิจัยเป็นคณะบุคลากรที่เข้าร่วม โครงการต้องมีทักษะวิธีการทำงานเป็น ทีมแบบการมีส่วนร่วมของหลายฝ่าย รับฟังความคิดเห็น การประสานความร่วมมือประสบการณ์การ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การพัฒนากระบวนการทำงาน

5.3 ในการพัฒนาครูและโรงเรียน การสำรวจบริบทของโรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากทำให้ได้รับความรู้บริบทของโรงเรียน กล่าวคือ เมื่อได้ศึกษาข้อมูลบริบทโรงเรียนตาม เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู ทั้งก่อนและหลังการพัฒนาตามกระบวนการวิจัย พบว่ามีตัวบ่งชี้ที่โรงเรียนต้องวางแผนพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นอีกหลายตัวบ่งชี้ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้เป็นข้อมูล ที่ได้จากกระบวนการวิจัยจึงมีความเชื่อถือได้

5.4 จากการเข้าร่วมโครงการทำให้โรงเรียนและบุคลากรได้เรียนรู้ เข้าใจ และตระหนัก ในภาระหน้าที่ ร่วมสร้างสรรค์ครูระดับปรีชาสามารถ ดำรงไว้ซึ่งความเป็นมาตรฐานที่ดี บุคลากร มีความตั้งใจปฏิบัติหน้าที่การเป็นครูที่ดีมีคุณภาพ เป็นผู้นำในการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางการ ปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 และประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีด้าน คุณธรรม จริยธรรม และมีจรรยาบรรณวิชาชีพครู

การอภิปรายผล

1. ผลการสำรวจบริบทโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช ก่อนการพัฒนาตามเกณฑ์ มาตรฐาน พบว่าโรงเรียนมีและสามารถปฏิบัติได้ตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู อยู่ในระดับดี จำนวน 17 ข้อ ระดับพอใช้ จำนวน 4 ข้อ และอยู่ในระดับปรับปรุง จำนวน 39 ข้อ โดยมีรายละเอียด ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการ มาตรฐานที่ 1 ผู้บริหารและครูคิดว่าระดับคุณภาพอยู่ใน ระดับดี 2 ข้อ ระดับพอใช้ 2 ข้อ และระดับปรับปรุง 8 ข้อ ด้านวิชาการ มาตรฐานที่ 2 ผู้บริหารและครูคิด ว่าระดับคุณภาพอยู่ในระดับดี 2 ข้อ และระดับปรับปรุง 3 ข้อ มาตรฐานที่ 3 ผู้บริหารและครูคิดว่า ระดับคุณภาพอยู่ในระดับดี 3 ข้อ และระดับปรับปรุง 7 ข้อ มาตรฐานที่ 4 ผู้บริหารและครูคิดว่าระดับ คุณภาพอยู่ในระดับปรับปรุง 5 ข้อ มาตรฐานที่ 5 ผู้บริหารและครูคิดว่าระดับคุณภาพอยู่ในระดับ ปรับปรุง 4 ข้อ ด้านบุคลากร มาตรฐานที่ 6 ผู้บริหารและครูคิดว่าระดับคุณภาพอยู่ในระดับดี 8 ข้อ ระดับพอใช้ 1 ข้อ และระดับปรับปรุง 3 ข้อ และด้านผลการร่วมพัฒนาวิชาชีพครูของโรงเรียน มาตรฐานที่ 7 ผู้บริหารและครูคิดว่าระดับคุณภาพอยู่ในระดับดี 2 ข้อ ระดับพอใช้ 1 ข้อ และระดับ ปรับปรุง 9 ข้อ แสดงว่าผู้บริหารและครูเห็นว่าคุณภาพด้านต่างๆ ของโรงเรียนหลายด้านยังไม่เป็น

ที่น่าพึงพอใจ ผู้บริหารและครูยังคงมีความต้องการให้โรงเรียนพัฒนาศักยภาพของครูและโรงเรียนให้สูงขึ้นอีก และหลังการพัฒนาตามแผนกลยุทธ์พบว่าระดับคุณภาพของครูและโรงเรียนเปลี่ยนแปลงเป็นระดับที่สูงขึ้นจากเดิม 22 ข้อ แต่เมื่อพิจารณารายละเอียดรายข้อ พบว่าค่าร้อยละของการมีและปฏิบัติได้เพิ่มขึ้น 11 ข้อ ทั้งด้านการบริหารจัดการ ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร และด้านผลการร่วมพัฒนาวิชาชีพครู แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารและครูเชื่อว่าหากมีการพัฒนาครูและโรงเรียนอย่างต่อเนื่องด้วยวิธีการต่างๆ ตามแผนกลยุทธ์แล้ว โรงเรียนสามารถพัฒนาขึ้นได้ในทุกๆ ด้าน ถึงแม้ว่าจะพัฒนาขึ้นในอัตราส่วนไม่มากพอให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระดับคุณภาพได้ แต่หากผู้บริหารเอาใจใส่และมุ่งมั่นในอันที่จะให้เกิดการพัฒนาแล้ว ครูก็จะให้ความร่วมมือพัฒนาตนเอง ส่งผลให้เกิดการพัฒนาในภาพรวมของโรงเรียนต่อไปได้ การศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับที่ ชารี มณีศรี (2524, หน้า 123) ที่ให้ความเห็นว่าการประชุม อบรม สัมมนาเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ จึงจำเป็นต้องอาศัย การฝึกอบรม เพื่อพัฒนาครูอาจารย์ให้มีความรู้ ความเข้าใจมากขึ้น และสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 ค, หน้า 3) ที่สรุปไว้ว่า การที่ผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ จะปฏิบัติภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ต้องอาศัย การศึกษา อบรมและฝึกฝนอยู่เสมอ เพราะการได้ปฏิบัติด้วยตนเองจะช่วยให้ทราบปัญหาที่แท้จริงได้ นอกจากนี้โรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราชได้ดำเนินการพัฒนาครูและโรงเรียนมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่เริ่มใช้หลักสูตรใหม่ ปีการศึกษา 2546 เป็นต้นมา โดยยึดหลักมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สมศ. เนื่องจากโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช เป็นโรงเรียนนำร่องในการใช้มาตรฐานการศึกษาของสมศ. ซึ่งสอดคล้องกับ คุณภาพตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

2. การพัฒนาโรงเรียนตามแผนกลยุทธ์ ดำเนินการได้ในขอบเขตการจำกัดของงบประมาณและเวลา และผลของการพัฒนายังไม่ส่งผลอย่างชัดเจนเท่าที่ควร การดำเนินการทุกกิจกรรมได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร ครูผู้สอน และมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชเป็นอย่างดี ได้ดำเนินการครบทุกกิจกรรมและโครงการ จากการติดตามผลการดำเนินงานตามโครงการพบว่าโรงเรียนมีความก้าวหน้า คือมีระดับของการปฏิบัติได้ตามเกณฑ์ในตัวบ่งชี้ที่มีกิจกรรมการพัฒนาเพิ่มขึ้น และที่พบว่ามีและปฏิบัติไม่ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน เช่น ในการสำรวจบริบทครั้งแรกพบว่าครูและนักเรียนใช้ ICT อยู่ในระดับต่ำเนื่องจากโรงเรียนอยู่ระหว่างการดำเนินการจัดหาและรอรับการจัดสรรเครื่องคอมพิวเตอร์จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ แต่เมื่อสำรวจบริบทโรงเรียนครั้งที่ 2 พบว่าครูและนักเรียนใช้สื่อ ICT เพื่อการเรียนรู้สูงขึ้นมาก นักเรียน จากร้อยละ 22.22 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 66.67 และมีครูใช้ ICT ในการจัดการเรียนรู้ จาก ร้อยละ 44.44 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 77.78 แต่ยังคงอยู่ในระดับที่โรงเรียนต้องดำเนินการพัฒนาส่งเสริมการใช้ ICT ให้เพิ่มมากขึ้น ส่วนด้านวิชาการ พบว่าผลสัมฤทธิ์นักเรียนยังอยู่ในระดับต่ำ งานวิจัย

ที่เกี่ยวกับการพัฒนาและการใช้หลักสูตรยังมีน้อย เป็นปัญหาที่โรงเรียนกำลังศึกษาหาแนวทางการพัฒนาให้ดีขึ้นต่อไป นอกจากนี้ ครูและโรงเรียนมีการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาผู้เรียนร่วมกับชุมชน และรวมตัวด้านชุมชนวิชาชีพอยู่ในระดับต่ำ ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นข้อมูลให้โรงเรียนได้พัฒนาส่งเสริมครูให้มีความรู้และสนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น และชุมชนใกล้โรงเรียนให้มากขึ้น สำหรับมาตรฐานที่ 5 ในด้านการที่โรงเรียนและมหาวิทยาลัย มีการทำวิจัยทางการศึกษา และ นำผลการวิจัยที่ทำร่วมกันมาใช้ในการพัฒนาวิชาชีพครูและกระบวนการผลิตครู พบว่า ค่าร้อยละสูงขึ้นมาจากร้อยละ 0 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 88.89 และด้านผลการร่วมพัฒนาวิชาชีพครูของโรงเรียน พบว่า การพัฒนาความรู้และทักษะในวิชาชีพของนักศึกษาในความคิดเห็นของครูพบว่า อยู่ในระดับต่ำ คือเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 11.11 เป็นเพียงร้อยละ 44.44 คุณลักษณะปรีชาสามารถของนักศึกษาอยู่ในระดับต่ำ แต่หลังจากการพัฒนาตามเกณฑ์พบว่าค่าร้อยละสูงขึ้นมาจากร้อยละ 0 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 55.56 การพัฒนานักศึกษาด้านคุณลักษณะความเป็นครูมืออาชีพทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครู และคุณลักษณะความสามารถด้านการสอนเป็นมาตรฐานที่โรงเรียนและมหาวิทยาลัย ต้องร่วมมือกันอย่างจริงจังต่อไป

สำหรับบทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการทำวิจัยครั้งนี้พบว่าทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนให้การวิจัยครั้งนี้ดำเนินไปตามกระบวนการ ขั้นตอนของการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมค่อนข้างไม่น่าพอใจ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารของโรงเรียนมีภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนาโรงเรียนให้ได้ตามเกณฑ์ของมาตรฐานการศึกษาของ สพฐ. เพื่อเตรียมพร้อมในการรับการประเมินจากทั้งภายในประจำปี และ ภายนอกรอบที่ 2 ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานตามเกณฑ์โรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช และเห็นว่าโรงเรียนน่าจะมีความพร้อมในการเป็นแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาจากสถาบันต่าง ๆ เนื่องจากโรงเรียนรับเป็นสถานศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจากหลาย ๆ สถาบันติดต่อกันมาไม่ต่ำกว่า 30 ปี แต่ผู้บริหารก็ให้ความสำคัญและสนับสนุนครูและนักวิจัยของโรงเรียนในการดำเนินการต่าง ๆ ตามกระบวนการขั้นตอนการวิจัยเป็นอย่างดี และคิดว่าเป็นการทำงานตามภาระหน้าที่ไม่ใช่ภาระเพิ่มเติมเข้ามา

ข้อเสนอแนะ

จากการดำเนินการวิจัยและพัฒนาโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช สู่มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ตามโครงการวิจัยและพัฒนาโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู คณะนักวิจัยได้ศึกษาเรียนรู้และค้นพบประเด็นปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงพัฒนาโครงการในโอกาสต่อไป ดังต่อไปนี้

1. การสำรวจข้อมูลบริบทโรงเรียนควรแยกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกควรเป็นแบบสอบถาม ข้อมูลทั่วไปที่ให้ผู้บริหารและครูทุกคนสามารถตอบได้ และส่วนที่สองที่เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ควรให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เช่น ผู้บริหาร ครูพี่เลี้ยง ประธานกลุ่มสาระที่มีนักศึกษาฝึกประสบการณ์ และนักเรียนที่นักศึกษาเข้าสอน เป็นต้น

2. ด้านการสนับสนุนงบประมาณ วิทยากร และสื่ออุปกรณ์ มหาวิทยาลัยควรสนับสนุนงบประมาณด้านการพัฒนาครู และงบประมาณสนับสนุนกิจกรรมของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในโรงเรียน เช่น งบประมาณจัดอบรมพัฒนาครูด้านต่างๆ ที่จำเป็น หรืออนุญาตให้ครูในสังกัดโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครูเข้ารับการอบรมพัฒนาตามโครงการที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้น โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ หรือสนับสนุนค่าลงทะเบียน ค่าเดินทาง จัดงบประมาณสนับสนุนการศึกษาดูงานของผู้บริหารหรือครูพี่เลี้ยง และจัดสรรงบประมาณสนับสนุนโครงการของนักศึกษาให้โรงเรียนหน่วยฝึก ซึ่งอาจจัดสรรเป็นรายหัวนักศึกษาตามความเหมาะสม และจัดสรรอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนต่างๆ เป็นต้น

3. ด้านการส่งเสริมขวัญกำลังใจครู การวิจัยและพัฒนาโรงเรียนสู่เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครูเป็นโครงการที่ได้ประโยชน์ร่วมกันทั้งสองฝ่าย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ในฐานะผู้ที่จะได้รับประโยชน์จากโครงการ และเป็นสถาบันที่มีความพร้อมด้านการอบรมพัฒนาครู นอกจากการทำวิจัยอบรมพัฒนาให้ครูมีความรู้ความสามารถแล้ว มหาวิทยาลัยควรเข้ามาดูแลด้านขวัญกำลังใจของครูพี่เลี้ยงและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เช่น การสนับสนุนส่งเสริม ให้คำปรึกษาแก่ผู้บริหารและครูทำผลงานขอเลื่อนวิทยฐานะ การจัดอบรมพัฒนาผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้อง การสนับสนุนค่าตอบแทนครูพี่เลี้ยง และการยกย่องเชิดชูเกียรติ เป็นต้น

4. ด้านความร่วมมือด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ โรงเรียนและคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนในโรงเรียน โครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู ทำการวิจัยพัฒนาการเรียนรู้ในสาระวิชาที่สอน เช่น การวิจัยและพัฒนาหลักสูตรรายวิชา การวิจัยและพัฒนาวัตกรรมการเรียนรู้ และการวิจัยและพัฒนากระบวนการเรียนการสอน เป็นต้น